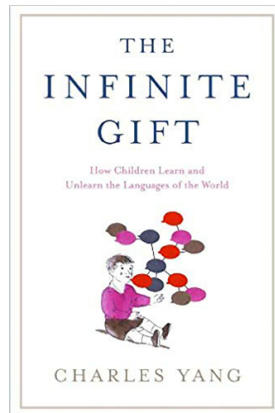

Een desillusie voor de ouder, maar een ode aan het kind

R. (Roos) Kerrebijn

BA Nederlandse Taal en Cultuur & BA Taalwetenschap, Utrecht University, Utrecht

The Infinite Gift

Charles Yang

ISBN 9781451612998

Door verschillende hoogleraren werd mij *The Infinite Gift* van Charles Yang aangeraden. Ik – mijn taalkundig hart sneller kloppend – deelde mijn boekentip met een vakgenoot. Zij bleek sceptisch: een taalwetenschapper die is afgestudeerd in de computerwetenschappen en ook nog banden heeft met de psychologie, was dat niet gedoemd te mislukken? Het verleden in ogenschouw nemend, kon ik haar geen ongelijk geven. De pogingen om computers en taal te verenigen, hadden tenslotte weinig opgeleverd. Behalve een belangrijke les: alleen de mens bleek in staat de code van het ingenieuze taalsysteem te kraken.

De eerlijkheid gebiedt mij te zeggen dat ik doorgaans ook niet warmloop voor de psychologische visie op taalverwerving. Ik moet altijd op mijn tong bijten om niet aan ‘iedereen die vindt dat hij ook wat over taal mag zeggen’ te verkondigen wat de zienswijze van taalkundigen is. Zoals Peter Coopmans eens tijdens college zei: “Laat de studie van taalverwerving niet zomaar aan de psychologen over. Daar heb je toch echt ook taalkundigen voor nodig.”

Desondanks bleef het wetenschappelijke werk van Charles Yang mij ook niet onopgemerkt. Zo schreef hij het interessante artikel *Universal Grammar, statistics or both?* (2004) en het boek *The Price of Linguistic Productivity* (2016). Toen ik na wat online research stuitte op de breed gedragen Chomskyaanse basis van zijn werk, was ik hoopvol gestemd.

Taalontwikkeling: de basisaannames

Het wordt meteen duidelijk: Charles Yang heeft veel in huis. Op pakkende wijze vertelt hij over het logische probleem van taalverwerving, de armoede van de stimulus en over hoe knap het is dat het kind zo'n systeem onder de knie krijgt. Het is deze intellectuele megaprestatie die we als te vanzelfsprekend beschouwen, waar elk kind een beloning voor zou moeten krijgen. Yang beschrijft hoe abstract en complex ons taalsysteem in wezen is en het moordende tempo waarin het kind dit leert – nog voordat het zijn veters kan strikken! Bovendien zijn kinderen innovators: zij bezitten allemaal een creatief vermogen als het taal betreft. De essentie van het taalverwervingsproces wordt in dit eerste hoofdstuk op aangename wijze gepresenteerd, zowel voor de bekende als onbekende in het vakgebied. De indeling van de rest van het boek is als volgt: het begint met fonologie en gaat vervolgens naar woordenschatopbouw en via semantiek naar syntaxis. Geen basisconcept blijft onbesproken. De lezer wordt meegenomen in prenatale akoestiek, coarticulatie, het Gavagai-probleem en structuurafhankelijkheid.

Voor de onwetende ouder

Indien je als ouder onbekend bent met taalverwervingstheorieën, dan kunnen sommige boodschappen uit het boek rauw op je dak vallen. Denk je dat je kind met het eerste 'papa' of 'mama' jou bedoelt? Dan heb je het mooi mis. Ben je in de veronderstelling dat de negatieve evidentie die je het kind geeft – 'liep' in plaats van 'loopte' – nut heeft? Helaas, dat blijkt een zinloze escapade. Een schrale troost geeft Yang trouwens wel: taalwetenschappers doen het ook. Niet omdat het zinvol is, nee, maar omdat zij zich dan betere ouders voelen. Heb je als ouder graag de touwtjes in handen? Misschien kun je die wat laten vieren. Op het vlak van het vroege vocabulaire gebruikt Yang de metafoer van kiezels op een strand: een nomen hier, een verbum daar. Je zult verrast worden. Voor de niet-taalkundige onderlegde ouder kan het kortom op een lichte teleurstelling uitlopen. Je bent als ouder wellicht een tikkie minder invloedrijk in het proces als geheel dan je vooraf had gedacht. Het eindproduct is meer een verdienste van je kind, dan van jou als ouder.

Voor de breed geïnteresseerde

Voor de breed geïnteresseerde is *The Infinite Gift* perfect leesvoer. Yang haalt filosofische stromingen, Bijbelverhalen, Engelse literatuur en meer aan: van Shakespeare-Engels tot *Alice in Wonderland* en van Cookiemonster tot Bob Dylan. De geweldige voorbeelden onderscheidt *The Infinite Gift* van andere boeken over taalverwerving. Bovendien beschrijft Yang alle klassieke experimenten die je zou moeten kennen, zoals het Ba/Pa-experiment (van het McGurk-effect) en de High Amplitude Sucking-methode. Elk deelgebied van de taalwetenschap wordt met verve beschreven, ook al staan sommige gebieden verder van Yang af als wetenschapper. Desalniettemin is het boek doorklonken van de *nature*-visie op taal. Dit wordt mede duidelijk doordat Yang de bètagebieden niet schuwt. Sterker nog: een groot deel van zijn boek bouwt voort op Darwins werk en de link met taal is snel gelegd. Yang roept biologen en wiskundigen op om zich, net als taalwetenschappers, over het vakgebied te buigen.

Voor de avonturier

Behalve door de tijd, reis je met Yang mee over de wereld: een echte taalsafari. Van elk continent komen talen aan bod, zoals Warlpiri uit Australië, Swahili uit Afrika en Navajo uit Amerika. Ook het Eskimo passeert de revue, waarbij de woordenschatmythe wordt ontkracht. Volgens deze mythe hebben de Inuit een groot aantal woorden voor sneeuw. Dat grote aantal blijkt mee te vallen: zij hebben in werkelijkheid twee woorden voor sneeuw, precies zoveel als het Engels. Hoe die ruis dan is ontstaan? Yang beschrijft dat het Eskimo tot de polysynthetische talen behoort. In een polysynthetische taal als het Eskimo, gedragen categorieën als preposities zich als pre- en suffixen in het Engels. Dit resulteert in een sequentie, die foutief is geassocieerd als woord. En een mythe is snel verspreid. Dat ook talen zich verspreiden, wordt niet uitgebreid besproken. Wel benadrukt Yang de noodzaak om te focussen op talen die onderbestudeerd en -gedocumenteerd zijn. De reden hiervoor is simpel: taalwetenschappers komen zelf nu eenmaal vaak uit Europa of Azië, waardoor er nog een berg aan onderzoek te verrichten valt. Er is dus altijd een goede reden voor een wereldreis. Mocht dit niet lukken, wees niet getreurd: door *The Infinite Gift* pik je binnen mum van tijd wat mee van ieder continent.

Een stilistisch hoogstandje

Het is de rijkdom aan taalgebruik in combinatie met de veelzijdigheid van voorbeelden, die het boek tot een stilistisch hoogstandje maken. Yang toont zich een meester op vele vlakken. Het zijn alleen al de prachtige metaforen in dit boek die je zullen bijblijven. En hoe handig is het, om een beeld paraat te hebben, als je vrienden vertelt over je studie? Dat je kunt zeggen: “het fysieke mechanisme van spreken, verschilt niet zo veel van spelen van saxofoon”. Of: “pre- en suffixen zijn parasieten; ze hebben iets anders nodig om te bestaan”. Hoe fijn zou dat zijn, als je weer eens moet komen opdraven op een familiefeestje. Zulke metaforen doen het vakgebied eer aan, in plaats van de eindeloze discussies over spelling. Mooi is ook de parallel die Yang laat zien tussen kinderen en volwassenen. Zoals de verschijnselen pronomen drop en complexificatie voorkomen in kindertaal, zo ook in volwassentaal. Zeg nu eens, spreek jij koala uit als “koala”, of voeg je eigenlijk een w toe (“kowala”)?

Voor leek of expert?

Het enige wat ik me tijdens het lezen van *The Infinite Gift* heb afgevraagd, is wie de doelgroep precies is. Voor experts zal er inhoudelijk weinig vernieuwends in staan. Dit neemt niet weg dat het een ‘leuk leesboek’ is, bijvoorbeeld voor ’s avonds op de bank. Voor generatief taalkundigen zal het smullen zijn – en bovendien herkenbaar. Volgens Yang is dit specifiek soort taalkundigen geobserveerd door zinnen die om principiële redenen ongrammaticaal zijn. Zodoende is de frequent gebruikte zin tijdens een conferentie: “Geweldige lezing! Maar in het Baskisch/Warlpiri/Hindi/Swahili...”. De expert op de andere kant van het spectrum, zoals de sociolinguïst, zal niet staan te juichen om Universal Grammar als *one-size-fits-all*. Ook betwijfel ik of de doorsnee leek op boomstructuren zit te wachten, al dan niet basaal. “Ja, natuurlijk”, zou ik bijna vanuit mijn voorliefde voor syntaxis roepen.

Maar de ervaring leert dat de euforie over structurele componenten niet iedereen gegeven is. Wel legt Yang elk concept stapsgewijs en toegankelijk uit. Dat zal de geïnteresseerde leek zeker waarderen.

Een geschenk en een uitnodiging

Het boek betaalt de prijs voor zijn veelzijdigheid: een licht nadeel voor elke groep. Toch raad ik het boek aan alle lezers aan, vanwege de geweldige schrijfstijl en Yangs mateloze kennis over zijn vakgebied én omringende vakgebieden. *The Infinite Gift* is een krachtige oproep aan taalwetenschappers, wiskundigen en biologen om de cirkel rond te maken. Daarnaast bevat het een boodschap aan zijn lezer: geef het kind – en niet de ouder – de credits voor de knappe prestatie die het levert. *The Infinite Gift* is hiermee misschien een teleurstelling voor de ouder, maar een ode aan elk kind. ■

Charles Yang (1973) is afgestudeerd in computerwetenschappen aan de MIT. Momenteel is hij verbonden aan de Universiteit van Pennsylvania, waar hij taal- en computerwetenschap en psychologie doceert. Yangs werk wordt uitgevoerd binnen het kader van Chomsky's theorieën. Naast wetenschappelijke artikelen heeft hij verschillende boeken op zijn naam staan, waaronder *The Infinite Gift* (2006). Zijn meest recente boek is *The Price of Linguistic Productivity* (2016).

References

- Yang, C. (2004). *Universal Grammar, statistics or both?* Elsevier, 8(10), pp. 451-456.
- Yang, C. (2006). *The Infinite Gift: How Children Learn and Unlearn the Languages of the World*. New York: Scribner.
- Yang, C. (2016). *The Price of Linguistic Productivity: How Children Learn to Break the Rules of Language*. Cambridge: The MIT Press.